

Eiropas Savienības karantīnas organismi

Publicēts: 02.10.2020.

Eiropas Savienības karantīnas organismi – kaitīgie organismi, kuri Eiropas Savienībā nav sastopami vai ir sastopami ierobežotās teritorijās un tiek aktīvi ierobežoti, un kuri var radīt nepieņemamu ekonomisku, ar vidi saistītu vai sociālu ietekmi.

Savienības karantīnas organismi ir iekļauti KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULAS (ES) [2019/2072](#) (2019.gada 28.novembris) 2.pielikumā. Šajā sarakstā ir ierindoti 174 augiem kaitīgie organismi. Ne visi karantīnas organismi, kas iekļauti šajā sarakstā, ir bīstami Latvijas teritorijā, jo Latvijā nav sastopami to saimniekaugi vai to ieviešanās un izplatība Latvijas teritorijā nav iespējama klimatisko apstākļu dēļ.

Pie Savienības karantīnas organismiem ir pieskaitāmi arī tie kaitīgie organismi, kuri nav iekļauti KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULAS (ES) [2019/2072](#) (2019.gada 28.novembris) 2.pielikumā, bet kuriem ir pieņemti atsevišķi Eiropas Komisijas īstenošanas [lēmumi par ārkārtas pasākumu ievērošanu](#), lai nepieļautu konkrēto kaitīgo organismu izplatību Eiropas Savienības dalībvalstīs.

Eiropas Savienības karantīnas organismu apraksti, kas saistoši Latvijas teritorijai

Pie katra kaitīgā organisma ir norādīts 5-6 simbolu kods, piem., [CORBSE]. Šis kods ir organisma zinātniskā nosaukuma mnemonisks saīsinājums, kas paliek nemainīgs un palīdz atrast organismu Eiropas Savienības normatīvajos aktos un Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācijas (EPPO) datu bāzē. Vairāk informācijas [EPPO datu bāzē](#).

Baktērijas

- Kartupeļu gaišā gredzenpuve [Clavibacter sepedonicus](#) (sin. *Clavibacter michiganensis subsp.sepedonicus*) [CORBSE]
 - [Kartupeļu gaišās gredzenpuves apraksts](#)
- Bakteriālā vīte, Stevarta slimība [Pantoea stewartii subsp. stewartii](#) (sin. *Erwinia stewartii*) [ERWIST]
 - [Bakteriālās vītes apraksts](#)
- Kartupeļu tumšā gredzenpuve [Ralstonia solanacearum](#) [RALSSL]
 - [Kartupeļu tumšās gredzenpuves apraksts](#)
- Bakteriālais lapu apdegums, Pīrsa slimība (vīnogulājiem) [Xylella fastidiosa](#) [XYLEFA]
 - [Bakteriālā lapu apdeguma apraksts](#)

[Bretziella fagacearu](#) (*sin. Ceratocystis fagacearum*) [CERAFa]

- ● [Ceratocystis fagacearum apraksts](#)

[Phytophthora ramorum](#) (ne Eiropas izolāti) [PHYTRA]

- ● [Phytophthora ramorum apraksts](#)
- ● [Phytophthora ramorum īss apraksts](#)

Kartupeļu vēzis [Synchytrium endobioticum](#) [SYNCEN]

- ● [Kartupeļu vēža apraksts](#)

Tinējs [Acleris spp.](#) (ne Eiropas sugas) [1ACLRG]

- ● [Tinēja apraksts](#)

Bumbieru svilnis [Acrobasis pyrivorella](#) (*sin. Numonia pyrivorella*) [NUMOPI]

- ● [Bumbieru svilņa apraksts](#)

Krāšņvabole [Agrilus anxius](#) [AGRLAX]

- ● [Krāšņvaboles apraksts](#)

Ošu smaragdzaļā krāšņvabole [Agrilus planipennis](#) [AGRLPL]

- ● [Ošu smaragdzaļās krāšņvaboles apraksts](#)

Lapu alotājmuša [Amauromyza maculosa](#) (*sin. Nemorimyza maculosa*) [AMAZMA]

- ● [Lapu alotājmušas apraksts](#)

Citrusu ūsainis [Anoplophora chinensis](#) [ANOLCN]

- ● [Citrusu ūsaiņa apraksts](#)

Āzijas ūsainis [Anoplophora glabripennis](#) [ANOLGL]

- ● [Āzijas ūsaiņa apraksts](#)

Rietumu ābeļu smecernieks [Anthonomus quadrigibbus](#) [TACYQU]

- ● [Rietumu ābeļu smecernieka apraksts](#)

Koksngrauzis [Aromia bungii](#) [AROMBU]

- ● [Koksngrauža apraksts](#)

Ozolu balķu tārps [Arrhenodes minutus](#) [ARRHMI]

- ● [Ozolu balķu tārpa apraksts](#)

Bārkstlapblusiņa [Bactericera cockerelli](#) [PARZCO]

- ● [Bārkstlapblusiņas apraksts](#)

Raibspārnmuša [Bactrocera dorsalis](#) (*sin. Dacus dorsalis*) [DACUDO]

- ● [Raibspārnmušas apraksts](#)

Tabakas baltblusiņa [Bemisia tabaci](#) (ne Eiropas sugas) [BEMITA]

- ● [Tabakas baltblusiņas apraksts](#)

Tinējs [Choristoneura spp.](#) (ne Eiropas sugas) [1CHONG]

- ● [Tinēja apraksts](#)

Augļu smecernieks [Conotrachelus nenuphar](#) [CONHNE]

- ● [Augļu smecernieka apraksts](#)

Sibīrijas priežu vērpējs [Dendrolimus sibiricus](#) [DENDSI]

- ● [Sibīrijas priežu vērpēja apraksts](#)

Kartupeļu spradži *Epitrix spp.* ([Epitrix cucumeris](#) [EPIXCU], [E. papa](#) [EPIXPP], [E. subcrinita](#) [EPIXSU], [E. tuberis](#) [EPIXTU])

- ● [Kartupeļu spradžu apraksts](#)

Mandžūrijas tinējs [Grapholita inopinata](#) [CYDIIN]

- ● [Mandžūrijas tinēja apraksts](#)

Ķiršu augļu tinējs [Grapholita packardii](#) [LASPPA]

- ● [Ķiršu augļu tinēja apraksts](#)

Tomātu gartaustkode [Keiferia lycopersicella](#) [GNORLY]

- ● [Tomātu gartaustkodes apraksts](#)

Alotājmuša [Liriomyza sativae](#) [LIRISA]

- ● [Alotājmušas apraksts](#)

Japānas nūjiņveida bruņuts [Lopholeucaspis japonica](#) [LOPLJA]

- ● [Japānas nūjiņveida bruņuta apraksts](#)

Koksngrauži [Monochamus spp.](#) (ne Eiropas sugas) [1MONCG]

- ● [Koksngraužu apraksts](#)

Smecernieks [Naupactus leucoloma](#) [GRAGLE]

- ● [Smecernieka apraksts](#)

Sveķotājsmecernieki *Pissodes spp.* (ne-Eiropas) ([Pissodes fasciatus](#) [PISOFA], [Pissodes nemorensis](#) [PISONE], [Pissodes nitidus](#) [PISONI], [Pissodes strobi](#) [PISOST], [Pissodes terminalis](#) [PISOTE])

- ● [Sveķotājsmecernieku apraksts](#)

Gremzdgrauzis [Polygraphus proximus](#) [POLGPR]

- ● [Gremzdgrauža apraksts](#)

Japānas vabole [Popillia japonica](#) [POPIJA]

- ● [Japānas vaboles apraksts](#)

Andu kartupeļu smecernieki [Premnotrypes spp.](#) (ne Eiropas sugas) [1PREMG]

- ● [Andu kartupeļu smecernieku apraksts](#)

Gremzdgrauži [Pseudopityophthorus minutissimus](#) [PSDPMI] un [Pseudopityophthorus pruinosus](#) [PSDPPR]

- ● [Gremzdgrauža apraksts](#)

Rhagoletis spp. Melnā ķiršu muša [Rhagoletis fausta](#) [RHAGFA], Rietumu ķiršu muša [Rhagoletis indifferens](#) [RHAGIN], Melleņu muša [Rhagoletis mendax](#) [RHAGME], Ābolu muša [Rhagoletis pomonella](#) [RHAGPO], Upeņu muša [Rhagoletis ribicola](#) [RHAGRI]

- ● [Mušu Rhagoletis spp. apraksts](#)

Tinējs [Thaumatotibia leucotreta](#) [ARGPLE]

- ● [Tinēja apraksts](#)

Meloņu tripsis [Thrips palmi](#) [THRIPL]

- ● [Meloņu tripša apraksts](#)

Nematodes

Priežu koksnes nematode [Bursaphelenchus xylophilus](#) [BURSXY]

- ● [Priežu koksnes nematodes apraksts](#)

Bālā kartupeļu nematode [Globodera pallida](#) [HETDPA] un Zeltainā kartupeļu nematode [Globodera rostochiensis](#) [HETDRO]

- ● [Bālās un Zeltainās kartupeļu nematodes apraksts](#)

Kolumbijas sakņu- pangu nematode [Meloidogyne chitwoodi](#) [MELGCH] un Neistā Kolumbijas sakņu- pangu nematode [Meloidogyne fallax](#) [MELGFA]

- ● [Kolumbijas sakņu- pangu nematožu apraksts](#)

Vinogulāju flavescence dorée fitoplazma [Grapevine flavescence dorée phytoplasma](#) [PHYP64]

- ● [Vinogulāju flavescence dorée fitoplazmas apraksts](#)

Tomātu lapu čokurošanās Deli vīruss [Tomato leaf curl New Delhi virus](#) [TOLCND]

- ● [Tomātu lapu čokurošanās Deli vīrusa apraksts](#)

Tomātu gredzenplankumainības vīruss [Tomato ringspot virus](#) [TORSVO]

- ● [Tomātu gredzenplankumainības vīrusa apraksts](#)

Tomātu brūnplankumainības vīruss [Tomato brown rugose fruit virus](#) [TOBRFV]

- ● [Tomātu brūnplankumainības vīrusa buklets](#)

Xylella fastidiosa jeb bakteriālais lapu apdegums ir viena no visbīstamākajām baktērijām pasaulē, kas apdraud vairāk nekā 300 dažādas augu sugas, tajā skaitā tādas Latvijā saimnieciski un ekonomiski nozīmīgas koku sugas kā ozolus, kļavas, vītulus, gobas, vīksnas, zirgkastaņas, arī augļu kokus un ogulājus – plūmes, ķiršus, avenes, kazenes, dzērvenes, krūmmellenes. Tāpat baktērija var bojāt daudzus plaši izplatītus dekoratīvos augus (hortenzijas, efejas, lavandas, rozmarīnu, pelargonijas u.c.). Plašāks [saimniekaugu saraksts](#).

Xylella fastidiosa sākotnēji bijis sastopams vienīgi Āzijā un Amerikā. Eiropā pirmo reizi tā konstatēta 2013. gadā Itālijā, kur vairāku gadu laikā radījusi milzu zaudējumus olīvu audzētājiem, izpostot olīvkokus vairāk nekā 300 000 ha platībā.

Kaut arī baktērijas izplatībai piemērotāks ir siltais Dienvideiropas klimats, EFSA veikusi izpēti un konstatējusi, ka baktērija var ieviesties un izplatīties arī Eiropas ziemeļu valstīs.

Baktēriju nav iespējams ierobežot ar augu aizsardzības līdzekļiem. Šo slimībupārnēsā kukaiņi, kuri barojas ar augu sulu, piemēram, cikādes. Slimības straujo izplatību veicina saimniekaugu sugu plašais skaits. Galvenais veids, kā apturēt baktērijas izplatību, ir ļoti stingru fitosanitāro pasākumu piemērošana – inficēto koku un apkārtējo saimniekaugu pēc iespējas ātrāka iznīcināšana. Neveicot pasākumus, baktērija var strauji, līdzīgi kā ugunsgrēks, izplatīties uz daudzām nozīmīgām kultūrām un rezultātā būtiski ietekmēt ne tikai lauksaimniecību, bet arī bioloģisko daudzveidību un vidi.

Izplatīšanās veidi:

Galvenais baktērijas izplatīšanās veids ir ar stādāmo materiālu (arī podaugiem, kas domāti dekoratīviem nolūkiem). Tāpēc ļoti jāuzmanās ar “zaļo suvenīru” ieviešanu no tām valstīm, kur baktērija ir izplatīta. Jāuzmanās ar nezināmas izcelsmes augu audzēšanu vai glabāšanu siltumnīcās, kuras izmanto komercializētiem nolūkiem. Baktēriju var izplatīt ar rokām, instrumentiem, dažādiem iepakojšanas materiāliem.

Atklātā laukā baktērija ļoti strauji izplatās ar vektoru organismiem – kukaiņiem, kas barojas ar augu sulu. Viena no šādām kukaiņu sugām – putu cikāde – plaši sastopama arī Latvijā.

Simptomi:

Baktērijas nosprosto koksnes vadaudus. Tas kavē auga attīstību, izraisa lapu vīšanu, koka vainaga atmiršanu un bojāeju. Infekcijas sākuma stadijā daļa lapu sāk nobrūnēt (parasti no lapas plātnes malām).

Ap atmirušo daļu veidojas dzeltens vai sarkans loks.

Ar laiku lapas novīst, pilnībā nokalst un nokrīt, bet lapu kāti paliek piestiprināti zariem.

Inficētais stumbrs un zari attīstās neregulāri, jaunajos zaļajos audos rodas plankumi. Var veidoties neparastas formas stumbrs un augļi.

Dažādiem saimniekaugiem simptomi var nedaudz atšķirties atkarībā no *Xylella fastidiosa* celma, kas bieži ir specifisks konkrētam saimniekaugam.

[Eiropas Komisijas saraksts](#) ar organisma saimniekaugu augu sugām un ģintīm, kurām Eiropas Savienības teritorijā konstatēta uzņēmība pret organismu vai kādu no tā pasugām.

Informatīvie materiāli:

 [Buklets par organismu Xylella fastidiosa](#)

 [Augu karantīnas departamenta prezentācija](#)

EFSA [video](#) par bakteriālo lapu apdegumu